

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності фінанси та кредит

за темою:

«Державна аудиторська служба України:
аналіз результатів та напрями удосконалення контрольної діяльності»

Виконавець

Студентка фінансово-економічного
факультету

Булдакова Ірина Дмитрівна

Науковий керівник

К.е.н., ст. викладач

Коцюрубенко Ганна Миколаївна

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	6
1.1. Теоретичні основи здійснення державного фінансового контролю...6	
1.2. Загальні положення діяльності органів ДАСУ та їх роль у поповненні бюджету країни	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ ОРГАНІВ ДАСУ	26
2.1. ДАСУ як одержувач асигнувань з Державного бюджету України...26	
2.2. Аналіз та оцінка ефективності діяльності органів ДАСУ.....	29
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ ОРГАНІВ ДАСУ	46
3.1. Зарубіжний досвід організації фінансового контролю.....	46
3.2. Напрями вдосконалення контрольної діяльності органів ДАСУ.....	58
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Важливим інструментом забезпечення найбільш повного надходження коштів до державного бюджету та їх раціонального використання, управління державним майном та боротьби зі злочинами у сфері фінансових відносин виступає державний фінансовий контроль, який в провідних країнах світу є пріоритетною сферою розвитку фінансово-бюджетних відносин. А саме Держаудитслужба є центральним органом виконавчої влади, який забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю. Це і обумовлює актуальність обраної теми. Від ефективності його функціонування значною мірою залежить стан фінансової системи держави в цілому.

На даний момент економіка України знаходиться на такому етапі розвитку, що наявних державних фінансових ресурсів недостатньо для забезпечення стійкої фінансової безпеки держави та високого ступеня захищеності фінансових інтересів держави. Важливим завданням фінансової політики держави для того, щоб мінімізувати ризики послаблення фінансової безпеки є розвиток державного фінансового контролю. Адже саме дієвий фінансовий контроль забезпечить країні таку систему управління державними фінансовими ресурсами, яка зможе дозволити підприємствам, установам, організаціям розширити свої можливості та працювати на благо держави, а не шукати шляхи тінізації своїх доходів; зможе підвищити добробут звичайних українських громадян, а отже, і всієї країни в цілому.

Протягом останніх років у системі державного фінансового контролю в Україні виникли проблеми нормативно-правового, організаційно-технічного, інформаційного та кадрового характеру. Все це вказує на те, що необхідно шукати шляхи удосконалення державного фінансового контролю, враховуючи як особливості національної економіки, так і позитивний зарубіжний досвід у даній сфері.

Питання реформування і вдосконалення системи державного фінансового контролю досліджувалися такими науковцями та практиками в економічній і юридичній галузі, як Л.В. Гуцаленко, В.А. Дерій, М.М. Коцупатрій, Н.І. Шевченко, Є.В. Калюга, О.Д. Василик, М.Ф. Базась, В.О. Куліченко, І.Б. Стефанюк, О.Ю. Бурдонова, І.Ю.Вітвицька, М.М. Чумакова, О.М. Есманов, Н.В. Фоміцька та ін.

Метою роботи є розгляд теоретично-правових засад здійснення фінансового контролю, проведення аналізу контрольно-перевірочної роботи органів ДАСУ та визначення основних напрямів їх вдосконалення.

Для досягнення зазначеної мети в дипломній роботі необхідним є вирішення наступних завдань:

- дослідити теоретичні основи здійснення державного фінансового контролю;
- визначити загальні положення діяльності органів ДАСУ;
- проаналізувати їх роль у поповненні бюджету країни;
- провести моніторинг заходів та проаналізувати показники ефективності діяльності органів ДАСУ і Апарату Південного офісу ДАС зокрема;
- вивчити зарубіжний досвід організації фінансового контролю та запропонувати напрями вдосконалення контрольної діяльності органів ДАСУ в розрізі проблемних питань.

Об'єктом дослідження є діяльність Державної аудиторської служби України як основного органу реалізації державної політики у сфері державного фінансового контролю .

Предметом дослідження є результати діяльності та ефективність фінансового контролю проведеного органами Державної аудиторської служби України.

У ході дослідження були використані наступні методи: аналіз та синтез, індукція та дедукція, метод порівняння, метод статистичного

аналізу, графічний метод, арифметичний метод, метод аналогії, логічний метод, метод групування даних.

Інформаційною базою є законодавчі та нормативні акти з питань організації та функціонування органів державного фінансового контролю, періодична економічна література, статистичні та аналітичні звіти Держаудитслужби, монографії, навчальні посібники, інтернет ресурси.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що представлені напрямки удосконалення можуть бути використані в роботі органів ДАСУ при розробці нормативно-правових актів, у роботі структурних підрозділів органу.

Робота складається з 3 розділів. У першому розділі висвітлено теоретичні основи здійснення державного фінансового контролю, загальні положення діяльності органів ДАСУ та їх роль у поповненні бюджету країни. У другому розділі проведено моніторинг заходів та проаналізовані показники ефективності діяльності органів ДАСУ та зокрема Апарату Південного офісу Держаудитслужби. У третьому розділі подано інформацію про зарубіжний досвід організації фінансового контролю та запропоновано напрями вдосконалення контрольної діяльності органів ДАСУ в розрізі проблемних питань.

ВИСНОВКИ

Випускна робота містить узагальнену теоретичну базу стосовно процесів організації та ефективності фінансового контролю органами Держаудитслужби.

Для досягнення мети роботи в роботі було вирішено ряд поставлених завдань і відповідно до них можна зробити наступні висновки:

1. В ході дослідження теоретичних засад державного фінансового контролю було встановлено, що основоположні теоретичні аспекти досить не мають визначень на законодавчому рівні, нормативно-правове поле фінансового контролю законодавчо в Україні досить не врегульоване. Закон України «Про фінансовий контроль в Україні», який повинен стати основним нормативно-правовим актом, що регламентуватиме систему відносин фінансового контролю, ще досі залишається не прийнятим. Адже саме він повинен стати теоретичною базою та визначення конкретних дій та повноважень органів контролю, оскільки в деяких питаннях повноваження контролюючих органів ще й досі не розмежовані.

2. Вивчивши нормативні документи, що регламентують діяльність органів Держаудитслужби було визначено, що працівники ДАСУ в більшій мірі в ході виконання своїх обов'язків керуються Постановою КМУ № 550 «Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами». Також це Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», постанова Кабінету Міністрів України від № 43 «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України». При цьому кожен відділ Держаудитслужби керується внутрішніми постановами, в яких більш детально зазначені особливості роботи кожного з відділів.

3. Держаудитслужба не лише забезпечує відшкодування коштів до відповідних бюджетів, а й попереджує можливі втрати держави за допомогою проведених аудитів. Лише за 2017 рік обсяги відшкодованих

фінансових та матеріальних ресурсів, забезпечені міжрегіональними територіальними органами та управліннями Держаудитслужби в областях склали більше ніж 700 млн. грн. І це не враховуючи, попереджених завдяки проведеним аудиторським, незаконного та нецільового використання коштів бюджету. На жаль обсяги порушень залишаються набагато більшими за обсяги відшкодувань. Але ефективність діяльності органів ДАСУ покращується, оскільки відсоток відшкодувань по виявлених порушеннях зріс з 13% у 2014 до 35% у 2017 році. При цьому відсоток врахувань пропозицій наданих за результатами аудитів досить великий. У 2015 році цей показник становив майже 97%.

4. В роботі проаналізовано контрольну-перевірочну діяльність органів ДАСУ. Таким чином, слід відмітити стрімке зменшення загальної кількості контрольних заходів, що було одним із наслідків реформування контролюючого органу. При цьому майже по кожному другому контрольному заходу органи Держаудитслужби звертаються до правоохоронних органів. Також можна відмітити, що відсоток матеріалів, що за результатами виявлення порушень у ході контрольних заходів передаються до правоохоронних органів з кожним роком зростає і вже у 2017 році сягнув значення, що перевищує 80%. Що свідчить про наявних серйозних порушень законодавства на підконтрольних об'єктах. У процесі переорієнтування роботи до європейських стандартів органи ДАСУ мали на меті збільшення частки аудитів у загальній кількості проведених контрольних заходів і цей показник вже становить 13%. Але все ж таки серед перевірених об'єктів на більш ніж 80% об'єктів виявляються порушення. З одного боку це каже про високий рівень роботи контролюючого органу, а з іншого – несумлінну роботу на об'єктах контролю.

Серед виявлених фінансових порушень, що призводять до втрат фінансових і матеріальних ресурсів виділяють фінансові ресурси, що недоотримані підконтрольним об'єктом, відповідно й державою та витрати, що проведені з порушенням законодавства, які й займають зазвичай більшу

питому вагу у загальному обсязі виявлених порушень. Вони в свою чергу включають в себе нецільові витрати державних ресурсів, незаконні витрати та недостачі

5. В рамках дослідження зарубіжного досвіду організації урядового фінансового контролю зроблено акцент на особливості організації урядового фінансового контролю у розвинених країнах світу, таких як: США, Швеція, Королівство Нідерланди та ін. Разом з тим, розглянуто основні функції, які покладені на урядовий орган фінансового контролю у перерахованих країнах. Результати дослідження свідчать про те, їх що функції схожі та направлені на контроль на ефективність витрачання бюджетних коштів. Однак, кожна країна має свої особливості, які пов'язані із рядом чинників, наприклад із історично прийнятою у країні формою правління, особливостями розподілу функціональних повноважень між гілками влади, ступенем демократичного розвитку суспільства.

Проведене дослідження дало змогу виявити низку проблемних моментів в організації фінансового контролю органами Держаудитслужби, що можуть стати предметом подальших наукових досліджень і за якими надано наступні пропозиції:

- розбудова уніфікованої нормативно-методологічної бази та стандартизація державного фінансового контролю;
- зміцнення кадрового потенціалу Держаудитслужби; формування механізму побудови партнерських відносин органами Держаудитслужби з державними органами як об'єктами державного фінансового аудиту;
- удосконалення інформаційного забезпечення Держаудитслужби, а також унормування механізму взаємодії та обміну інформації з іншими державними органами;
- посилення ефективності функції інспектування шляхом фокусування зусиль Держаудитслужби на найбільших фінансових ризиках;

- удосконалення та посилення інституційної основи наявних видів державного фінансового аудиту та впровадження в діяльність нових видів і форм аудиту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Модернізація системи державного фінансового контролю в Україні в контексті утвердження парадигми публічного аудиту / Обушна Н. І. – 2016.
2. Державний фінансовий контроль: Навч.-метод. посіб. для самот. вивч.дисципліни / Н.С. Вітвицька, І.Ю. Чумакова, М.М. Коцупатрий, М.Т. Федченко.К.: КНЕУ, 2003. – 408 с.
3. Напрями реформування державного фінансового контролю задля забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання / Н. П. Владімірова // Інвестиції: практика та досвід. - 2016. - № 16. - С. 46-52.106
4. Напрями реформування системи державного фінансового контролю в Україні / Л. В. Гуцаленко, О. В. Вахновська // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. - 2017. - № 6. - С. 7-23.
5. Офіційний веб-сайт Державної аудиторської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/>
6. Хмельков А.В. Державний фінансовий контроль: Підручник / А.В. Хмельков. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017.
7. Повноваження органів Державної аудиторської служби України щодо бюджетного контролю / Говда Г.А. – Харків, 2016.
8. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України [Електронний ресурс]: Постанова КМУ від 3 лютого 2016 р. № 43 – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
9. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами [Електронний ресурс] : Постанова КМУ від 20 квітня 2006 р. N 550 – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
10. Питання проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового

аудиту [Електронний ресурс]: Постанова КМУ від 25 березня 2006 р. N 361 – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.

11. Критеріальний апарат для оцінювання ефективності контрольно-перевірочної діяльності органів державної аудиторської служби України / А Хомутенко, А Пашура.

12. Роль вищих органів аудиту в забезпеченні прозорості та підзвітності державного управління: міжнародний досвід / Обушна Н. І. – м. Київ.

13. Особливості організації та функціонування систем державного фінансового контролю: світовий досвід / О. О. Александрович // Теорія та практика державного управління. - 2014. - Вип. 4. - С. 375-382

14. Зарубіжний досвід організації державного фінансового контролю та можливість його використання в Україні / В. Піхоцький // Економіст. – 2016. – № 1. – С. 31-35

15. Міжнародний досвід функціонування системи державного фінансового контролю / Мягкий М. Г.

16. Необхідність та напрямки удосконалення системи державного фінансового контролю в Україні як вимога сьогодення / Є. М. Романів, Д. В. Долбнева.

17. Сучасні тенденції розвитку державного фінансового контролю в Україні: регіональний аспект / Кусик Н. Л. – м. Одеса.

18. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року.